

Отримано: 27 травня 2026 р.

Прорецензовано: 15 червня 2026 р.

Прийнято до друку: 20 червня 2026 р.

Email: nadija.kulyk@knlu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8806-1873>DOI: [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2026-30\(98\)-43-47](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2026-30(98)-43-47)

Кулик Н. Д. Динаміка змін синтаксичних одиниць у німецькій народній казці «Пані метелиця»: друге, третє, четверте видання. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*: серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2026. Вип. 30(98). С. 43–47.

УДК: 811.112.2'367:398.21(045)

Кулик Надія Дмитрівна,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології,
Київський національний лінгвістичний університет

ДИНАМІКА ЗМІН СИНТАКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ У НІМЕЦЬКІЙ НАРОДНІЙ КАЗЦІ «ПАНІ МЕТЕЛИЦЯ»: ДРУГЕ, ТРЕТЄ, ЧЕТВЕРТЕ ВИДАННЯ

Статтю присвячено кількісному та якісному аналізу змін синтаксичних одиниць (речення, словосполучення, члени речення) у другому, третьому та четвертому виданнях німецької народної казки "Пані Метелиця". Використано загальнонаукові методи індукції, дедукції, синтезу, аналізу, узагальнення; та лінгвістичні методи – зіставний, структурний та описовий. За результатами кількісних змін синтаксичних одиниць домінує третє видання (50%), за ним слідують друге (37,5%) та четверте (12,5%) видання. Розподіл якісних змін синтаксичних одиниць відбувся на користь складносурядного речення, поширеного підрядним чи темпоральним (25%), складнопідрядного додаткового чи причини (25%), простого речення (12,5%) випадок), прийменникової групи (12,5%), іменникового словосполучення (12,5%), займенникового прислівника (12,5%). Складносурядні речення створюють враження легкості, прозорості, витонченості опису. Підрядні речення, якими вони поширюються, уточнюють відповідний член головного речення і виконують його функцію. Прості речення – це і самостійна синтаксична одиниця, вживана у всіх стилях нашої мови, і компонент складніших синтаксичних конструкцій. Прості речення фокусують увагу на динамічності, складнопідрядні чи складносурядні – на розгортанні дії. Іменникові словосполучення передають конотацію, питальне речення пом'якшує категоричність висловлення, прийменникова група деталізує опис, займенниковий прислівник дозволяє уникнути повтору. Виразальні можливості структури речення, засоби його поширення та членування, способи поєднання речень, синтаксична організація тексту казки визначає її ритм та темп прийняття. Брати Грімм коригували друге, третє, четверте видання казки "Пані Метелиця" з метою адаптації для сімейного читання та педагогічного впливу на дітей.

Ключові слова: німецька народна казка "Пані Метелиця", поширене складносурядне речення, складнопідрядне речення, просте речення, прийменникова група, іменникове словосполучення, займенниковий прислівник.

Nadiya Kulyk,
Candidate of Science (Linguistics), Associate Professor of the Department of German Philology,
Kyiv National Linguistic University

DYNAMICS OF CHANGES IN SYNTACTICAL UNITS IN THE GERMAN FAIRY TALE "MOTHER HOLLE": THE SECOND, THIRD AND FOURTH EDITIONS

The article is devoted to a quantitative and qualitative analysis of changes in syntactic units (sentences, phrases, and part of sentences) in the second, third, and fourth editions of the German fairy tale "Mother Holle". General scientific methods of induction, deduction, synthesis, analysis and generalisation, and linguistic methods – comparative, structural and descriptive were employed. According to the results of quantitative changes in syntactic units, the third edition dominates (50%), followed by the second (37,5%) and fourth (12,5%) editions. The distribution of qualitative changes in syntactic units favoured compound-coordinate sentences, extended by a subordinate or temporal clause (25%), complex sentences with a subordinate or causal clause (25%), simple sentences (12,5%), prepositional phrases (12,5%), noun phrases (12,5%), and pronominal adverbs (12,5%). Compound-coordinated sentences create an impression of lightness, clarity and elegance of description. The subordinate clauses by which they are expanded clarify the corresponding element of the main clause and fulfil its function. A simple sentence is both an independent syntactic unit, used in all styles of our language, and a component of more complex syntactic structures. Simple sentences focus attention on dynamism, whilst complex sentences – whether subordinate or coordinate – focus on the unfolding of the action. Noun phrases convey connotation, interrogative sentences soften the categorical nature of the statement, prepositional phrases provide detail, and pronominal adverbs allow repetition to be avoided. The expressive possibilities of sentence structure, the means of its expansion and segmentation, the ways of combining sentences, and the syntactic organisation of the fairy tale's text determine its rhythm and the pace at which it is received. The Brothers Grimm revised the second, third and fourth editions of the fairy tale «Mother Holle» with the aim of adapting it for family reading and for its educational impact on children.

Keywords: German fairy tale "Mother Holle", extended compound-coordinate sentence, complex sentence, simple sentence, prepositional phrase, noun phrase, pronominal adverb.

Постановка проблеми. Народна казка як до один із основних жанрів фольклору акумулює життєвий досвід, процес пізнання навколишнього світу, відбиває специфіку світовідчуття та світосприйняття народу, містить відбиток міфологічних уявлень. У фокусі досліджень науковців перебувають європейська народна казка (Lüthi, 1990), значення казок (Bruno, 1976) трансформації міфологічного світосприйняття в казкове (Ятченко, 2002), тотемізм як одна з найдавніших форм міфотворчості (Ятченко, 2003), втілення фундаментальних смислів у казкових сюжетах та народних обрядових діях (Кирилюк, 2005), образна системи французької народної казки (Єсіпович, 2006), казковий дискурс (Решитько, 2025; Шабліовський, 2009), типи знаків у казковому тексті (Степаненко, 2018), психоаналітичний аспект українських народних чарівних казок Закарпаття (Тиховська, 2023), методологія дослідження та едиційна практика українського казкознавства (Карпенко, 2024).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На матеріалі німецьких народних казок мовознавці вивчають тематичні, структурно-композиційні та лінгвокультурні характеристики казки (Давиденко, 2009); засоби комізму в ономастиконі казок (Сотникова, 2010); інтерпретацію концепту TOD у казках (Давиденко, 2013); композиційні особливості казок про тварин (Шрамко, 2015); лінгвокогнітивні характеристики концепту WEG / ДОРОГА в казці (Кирилюк, 2016); поетичний

ономастикон казок (Кучеренко, 2018); спільні компоненти символічної образності української і англійської чарівної казки (Блідченко-Найко, 2018); колірну палітру мовної картини світу казок (Швець, 2019); мовні засоби реалізації семантики заперечення (Кирилюк, 2024). Попри ґрунтовність досліджень перелічених аспектів німецької народної казки відсутня розвідка про наявність чи відсутність синтаксичних розбіжностей у семи виданнях казки "Пані Метелиця", що визначає актуальність статті. Об'єктом дослідження виступає німецька народна казка "Пані Метелиця". Предметом вивчення є синтаксичні одиниці у другому, третьому, четвертому виданнях казки "Пані Метелиця". **Мета статті** – встановити динаміку синтаксичних одиниць у другому, третьому, четвертому виданнях німецької народної казки "Пані Метелиця". Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання **завдань**: зіставити друге, третє, четверте видання казки, встановити розбіжності між синтаксичними одиницями, інтерпретувати причину зміни синтаксичних одиниць. До синтаксичних одиниць відносять речення, словосполучення та член речення.

Методи та методологія проведення дослідження зумовлені специфікою аналізованого матеріалу, метою та завданнями. Використано загальнонаукові методи індукції, дедукції, синтезу, аналізу, узагальнення, та лінгвістичні методи – зіставний, структурний та описовий.

Виклад основного матеріалу. Німецькі мовознавці, лексикографи, фольклористи, літературознавці – Якоб Людвіг Карл Грімм (04.01.1785–20.09.1863) та Вільгельм Карл Грімм (24.02.1786–16.12.1859) зібрали й обробили понад 200 німецьких народних казок та видали їх у двотомній збірці "Kinder- und Hausmärchen" / "Казки для дітей і родини". Під час збирання казок брати Грімм послуговувалися усними переказами та письмовими джерелами, переважно середньовічними легендами. Понад 50 оповідачів й оповідачок казок із регіонів Гессен (у 1812 році Велике Герцогство Гессен зі столицею у місті Кассель) та Вестфалія (у 1812 р. Вестфальське королівство) "постачали" братам Грімм казки. Казку "Пані Метелиця", що опублікована в першому томі збірки, оповіла Генрієтта Доротеа (Дортхен) Вільд / Henriette Dorothea (Dortchen) Wild (1793–1867), донька аптекаря із м. Кассель. Із родиною Вільд братів Грімм пов'язували родинні стосунки: у 1825 р. Вільгем Грімм одружився з Генрієттою Вільд.

Збірка "Казки для дітей і родини" завоювала любов читацької аудиторії та мала сім видань: перше – 1812–1815 роки, друге – 1819 рік, третє – 1837 рік, четверте – 1840 рік, п'яте – 1843 рік, шосте – 1850 рік, сьоме – 1857 рік. До кожного із семи видань збірки входила казка "Пані Метелиця", проте у кожному виданні (окрім п'ятого і сьомого) містяться розбіжності на синтаксичному рівні. У казці йдеться про двох сестер різної вдачі; добра й працююча потрапляє до чарівниці, допомагає їй у господарстві, при поверненні додому вона отримує винагороду – золото. Бажання отримати золото спонукає ледачу сестру також відправитися до пані Метелиці, яка наприкінці карає її смолою за лінощі.

Зіставлення текстів казки "Пані Метелиця" першого (1812 р.) і другого (1819 р.) видань дозволяє встановити синтаксичні розбіжності між ними: у другому виданні для позначення рівня прихильності вдови до доньок вживається підрядне речення причини. Порівняємо перше видання "*Sie hatte aber die häßliche und faule viel lieber, ...*" та друге: "*Sie hatte aber die häßliche und faule, weil sie ihre rechte Tochter war, viel lieber, ...*". Підрядне речення причини слугує семантико-синтаксичним продовженням головного речення, водночас залежить синтаксично від головного речення, яке виражає основне семантичне значення. Правопис наводиться оригінальний, переклад наш (НК).

Заміна частини складносурядного речення прийменниковою групою у функції обставини місця. Зіставимо перше видання "*Darauf ward das Thor verschlossen und es war oben auf der Welt da ging es heim zu seiner Mutter*" та друге "*Darauf ward das Thor verschlossen und das Mädchen befand sich oben auf der Welt, nicht weit von seiner Mutter Haus*". Прийменникова група у функції обставини місця винесена за рамку, обставина місця інформативно найважливіша (Sowinski, 1999: 90) ніж частина складносурядного речення.

Поширення простого речення складносурядним зі складнопідрядним означальним. Так у першому виданні маємо після прямої мови просте речення "*...sprach die Frau Holle*", яке у другому виданні поширюється простим та підрядним означальним реченнями "*...sprach die Frau Holle und gab ihm auch noch die Spuhle wieder, die ihm in den Brunnen gefallen war*". Обидві частини складносурядного речення "*...sprach die Frau Holle und gab ihm auch noch die Spuhle wieder...*" з'єднані сурядним сполучником *und* / *i* виражають одночасність дії "*...казала Пані Метелиця і віддала починок...*". Складносурядні речення симетричні, що створює враження легкості, прозорості, витонченості опису. Підрядне означальне "*...die ihm in den Brunnen gefallen war*" стосується іменника з конкретним значенням *die Spuhle*, який входить до складу головної частини складнопідрядної структури і набуває в ній означального речення.

Таблиця 1

Змінені синтаксичні одиниці у другому виданні казки «Пані Метелиця»

Синтаксична одиниця	Кількість змін
Складнопідрядне речення причини	1
Складносурядне зі складнопідрядним означальним	1
Прийменникова група	1

Отже, у другому виданні виявлено три зміни синтаксичних одиниць: вживання підрядного речення причини, складносурядного зі складнопідрядним означальним, заміна частини складносурядного речення прийменниковою групою у функції обставини місця.

Зіставлення тексту казки «Пані Метелиця» другого (1819 р.) та третього (1837 р.) видань дозволяє виявити наявність відмінних синтаксичних конструкцій, які описують однакові епізоди.

Заміна дієприкметника І на просте речення: "*Плачучи побігла вона до мачухи...*" / "*Weinend lief es zur Stiefmutter...*". У третьому виданні той само епізод починається з простого речення: "*Вона розплакалась, побігла до мачухи...*" / "*Es weinte, lief zur Stiefmutter, ...*". Дієприкметник І у короткій формі *weinend* виконує функцію обставини способу дії (Смеречанський, 1989: 72). Дієприкметники не типові для дитячого мовлення. Просте речення як самостійна синтаксична одиниця типове для мовлення дітей – цільової аудиторії казок.

Заміна кліше *Recht haben* на складнопідрядне додаткове речення в епізоді, коли через деякий час служіння працююча дівчина висловила свою тугу за домівкою, на що Пані Метелиця відповіла: "*...ти маєш рацію і за те, що ти мені вірно*

служила, я сама підніму тебе нагору" / «...**du hast Recht** und weil du mir so treu gedient hast, so will ich dich selbst wieder hinaufbringen". У третьому виданні відповідь Пані Метелиці була іншою: "...**мені подобається, що ти знову просишся додому** і за те, що ти мені вірно служила, я сама підніму тебе нагору" / "...**es gefällt mir, daß du wieder nach Haus verlangst**, und weil du mir so treu gedient hast, so will ich dich selbst wieder hinauf bringen...". Заміна кліше *Recht haben* на складнопідрядне додаткове речення *es gefällt mir, daß du wieder nach Haus verlangst* дозволяє уточнити який саме аспект зачепив Пані Метелицю і демонструє її емпатію щодо єдиного побажання працюючої дівчини повернутися додому.

Виокремлення частини про довічне покриття смолою в окреме речення та винесення його на кінець казки. У другому виданні фрагмент про смолу є останньою частиною складносурядного речення: "*Da kam die Faule heim, ganz mit Pech bedeckt, **und das hat ihr Lebtage nicht wieder abgehen wollen**. Der Hahn aber auf dem Brunnen, als er sie sah, rief: "Kikeriki! / unsere schmutzige Jungfrau ist wieder hie!"*" / "От і прийшла ледащиця додому, повністю покрита смолою, і **за життя смола не зійшла з неї**. А півень на криниці, коли побачив її, закукурикував: "Кукурику! / наша брудна дівка знову тут!" У третьому виданні фрагмент про смолу виражений окремим реченням, саме ним закінчується казка: "*Da kam die Faule heim ganz mit Pech bedeckt; der Hahn aber auf dem Brunnen, als er sie sah, rief "kikeriki, unsere schmutzige Jungfrau ist wieder hie."* **Das Pech aber wollte, so lange sie lebte, nicht abgehen und blieb an ihr hängen**" / "От прийшла ледащиця додому повністю покрита смолою; а півень на криниці, коли побачив її, закукурикував: "Кукурику! / наша брудна дівка знову тут! **Але смола не сходила, допоки вона жила, і прилипла до неї**". Казка завершується реченням, яке констатує наслідок лінощів і заздрощів. Кінцева позиція речення підкреслює мораль казки.

Обставина часу *ihr Lebtage*: "...und das hat **ihr Lebtage** nicht wieder abgehen wollen" трансформована у підрядне темпоральне речення *so lange sie lebte*: "*Das Pech aber wollte, **so lange sie lebte**, nicht abgehen und blieb an ihr hängen*".

Підрядне темпоральне речення, середнє за місцеположенням, виражає тривалість дії головного речення. Сполучник *so lange* підкреслює, що дія головного речення триває стільки, скільки й дія підрядного.

Заміна займенникового прислівника *darunter* "...das Mädchen **darunter** stand" / "...дівчина стояла **під нею**..." на іменник із прийменником, який у третьому виданні конкретизує місце перебування дівчини та виступає обставиною "...das Mädchen gerade **unter dem Thor** stand..." / "дівчина стояла **під брамою**". Як і вторинний займенниковий прислівник *darunter*, так й іменник з прийменником *unter dem Thor* виступають обставиною місця, проте іменник з прийменником конкретизує місце, яке виражається іменником, на протилежності займенниковому прислівнику, який замінює назву предметів (Смерчанський, 1989: 168).

Особовий займенник середнього роду *es* змінений на іменникове словосполучення *das arme Mädchen* / бідна дівчина: *Es mußte sich täglich hinaus auf die große Straße bei einen Brunnen setzen* → *Das arme Mädchen mußte sich täglich auf die große Straße bei einem Brunnen setzen*. У підрядному іменниковому словосполученні *das arme Mädchen* лексема *arm* несе конотацію співчуття. Особовий займенник не може передати конотацію.

Таблиця 2

Змінені синтаксичні одиниці у третьому виданні казки «Пані Метелиця»

Синтаксична одиниця	Кількість змін
Просте речення	1
Складнопідрядне додаткове речення	1
Складносурядне із складнопідрядним темпоральним	1
Іменникове словосполучення	1

Отже, у третьому виданні виявлено такі синтаксичні одиниці, які відрізняються від попереднього (другого) видання: просте речення замість дісприкетника I, складнопідрядне додаткове речення замість кліше *Recht haben*, складносурядне із складнопідрядним темпоральним *so lange sie lebte*, іменник із прийменником замість займенникового прислівника, іменникове словосполучення замість особового займенника середнього роду.

Зіставлення текстів казки "Пані Метелиця" третього (1837 р.) та четвертого (1840 р.) видань дозволяє виявити одну відмінну синтаксичну одиницю, яка описують однакові епізоди. Зворотня заміна іменникової групи *unter dem Thor* / *nid брамою* на займенниковий прислівник *darunter* / *nid нею*. Порівняємо третє видання: "*Das ward auf gethan, und wie das Mädchen gerade **unter dem Thor** stand, fiel ein gewaltiger Goldregen*" / "Вона відчинилась, і як дівчина стояла саме **під брамою**, випав сильний золотий дощ" з четвертим виданням: "*Das Thor ward auf gethan, und wie das Mädchen gerade **darunter** stand, fiel ein gewaltiger Goldregen*" / "Брама відчинилась, і як дівчина стояла саме **під нею**, випав сильний золотий дощ". Перше місце у реченні займає конкретний іменник, для уникнення повтору вживається вторинний займенниковий прислівник.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу встановити динаміку змін синтаксичних одиниць у другому, третьому, четвертому виданнях німецької народної казки "Пані Метелиця". За результатами кількісних змін синтаксичних одиниць домінує третє видання (50%), за ним слідує друге (37,5%) та четверте (12,5%) видання. Розподіл якісних змін синтаксичних одиниць відбувся на користь складносурядного речення, поширеного підрядним чи темпоральним (25%), складнопідрядного додаткового чи причини (25%), простого речення (12,5%) випадок), прийменникової групи (12,5%), іменникового словосполучення (12,5%), займенникового прислівника (12,5%). Складносурядні речення створюють враження легкості, прозорості, витонченості опису. Підрядні речення, якими вони поширюються, уточнюють відповідний член головного речення і виконують його функцію. Просте речення – це і самостійна синтаксична одиниця, вживана у всіх стилях нашої мови, і компонент складніших синтаксичних конструкцій. Прості речення фокусують увагу на динамічності, складнопідрядні чи складносурядні – на розгортанні дії. Іменникові словосполучення передають конотацію, питальне речення пом'якшує категоричність висловлення, прийменникова група деталізує опис, займенниковий прислівник дозволяє уникнути повтору. Виразальні можливості структури речення, засоби його поширення та членування, способи поєднання речень, синтаксична організація тексту казки визначає її ритм та темп прийняття.

Перспективи дослідження вбачаємо у встановленні розбіжностей на лексичному, морфологічному, синтаксичному рівнях у п'ятому, шостому, сьомому виданнях німецької народної казки "Пані Метелиця".

Література:

1. Блідченко-Найко В. В. Універсальні компоненти символічної образності казкового нарративу (на матеріалі українських і англійських чарівних казок). *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія*. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2018. Том 21(2). С 9–17.
2. Давиденко Г. В. Німецька народна побутова казка: тематичні, структурно-композиційні та лінгвокультурні характеристики): автореф. дис.... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2009. 20 с.
3. Давиденко Г. В. Інтерпретація концепту TOD у текстах німецьких народних казок. *Studia Linguistica*. Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2013. Вип. 7. С. 242–248.
4. Єсіпович К. П. Образ «Чарівного» у французькій народній казці (лінгвокогнітивний аспект): автореф. дис.... канд. філол. наук: спец. 10.02.05. Київ, 2006. 20 с.
5. Карпенко С. Українське казкознавство: методологія досліджень та едичійна практика: монографія. Дніпро : Середняк Т.К., 2024. 439 с.
6. Кирилюк О. С. Універсалії культури і семіотика дискурсу: казка та обряд: монографія. Одеса : Автограф / ЦГО НАН України, 2005. 455 с.
7. Кирилюк С. В. Лінгвокогнітивні характеристики концепту WEG / ДОРОГА в німецькій народній казці: автореф. дис. ...канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2016. 23 с.
8. Кирилюк, С. Мовні засоби реалізації семантики заперечення в текстах німецьких народних казок. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія "Філологія"*. Дрогобич : Видавничий дім "Гельветика", 2024. Вип. 58. С. 33–38. DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.58.4>
9. Кучеренко І. В. Поетичний ономастикон німецьких народних та літературних казок. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Київ : Видавничий дім "Гельветика", 2018. Том 29 (68). № 4. С. 46–51.
10. Решитько А. Д. (2025). Авторська казка як різновид дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Одеса : Видавничий дім "Гельветика", 2025. № 72. С. 93–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2025.72.21>
11. Смерчанський Р. Довідник з граматики німецької мови. Київ: Радянська школа, 1989. 304 с.
12. Сотникова С. І. Засоби комізму в ономастиконі німецьких народних казок. Лінгвістична і лексикологія. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Філологія*. Харків, 2010. № 930, С. 131–135. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/5ea39aa4-ec8c-4e82-a8c0-79a2cc7bdf58/content>
13. Степаненко К. В. Семіотична природа тексту і типи знаків у чарівних казках. *Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки*. Запоріжжя, 2018. № 4 (55). С. 101–106.
14. Тиховська О. Українська народна чарівна казка: психоаналітичний аспект: монографія. Київ : Видавництво Ростислава Бурлаки, 2023. 416 с.
15. Шаблювський В. Є. (2009). Казковий дискурс як об'єкт наукових досліджень (на матеріалі слов'янських, англійських, німецьких, французьких, іспанських, новогорських народних казок). *Слов'янський світ: щорічник*. Київ, 2009. Вип. 7. С. 81–108. URL: <https://nasplib.isofts.kiev.ua/handle/123456789/18007>
16. Швець Т. А. Колірна палітра мовної картини світу німецької народної казки. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки. Мовознавство*. Дрогобич, 2019. № 11. С. 160–166.
17. Шрамко Д. О. (2015). Композиційні особливості німецьких казок про тварин. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія": серія "Філологічна"*. Острого, 2015. Вип. 55. С. 289–291.
18. Ятченко В. Метафізичні виміри процесу переходу від міфу до казки. *Українське релігієзнавство*. Київ, 2002. № 22. С. 23–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukr_2002_22_5
19. Ятченко В. Про тотемічні уявлення в давньоукраїнській міфології. *Українське релігієзнавство*. Київ, 2003. № 27–28. С. 59–66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukr_2003_27-28_9
20. Bettelheim B. The Uses of Enchantment. The Meaning and Importance of Fairy Tales. New York : Alfred A. Knopf, 1976. 351 p. <https://archive.org/details/usesofenchantment00bett/page/n7/mode/2up>
21. Lüthi M. Märchen. Stuttgart : Metzler, 1990. 156 p. URL: https://archive.org/details/marchen0000luth_m819/page/n3/mode/2up
22. Sowinski B. Stilistik: Stiltheorien und Stilanalysen. Stuttgart : Metzler, 1999. 280 S.

Джерела ілюстративного матеріалу:

23. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. Frau Holle. Berlin, 1812. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1812/?hl=Frau&p=140
24. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. Frau Holle. Berlin, 1819. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1819/?p=193&hl=Frau
25. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. Frau Holle. Berlin, 1837. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1837/?hl=Frau&p=185
26. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. Frau Holle. Berlin, 1840. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1840/?hl=Frau&p=203
27. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. Frau Holle. Berlin, 1843. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1843/?hl=Frau&p=193
28. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. Frau Holle. Berlin, 1850. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1850/?hl=Frau&p=235
29. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. Frau Holle. Berlin, 1857. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1857/?p=166&hl=Frau

References:

1. Bettelheim, B. (1976). *The Uses of Enchantment. The Meaning and Importance of Fairy Tales*. New York : Alfred A. Knopf, 351 p. URL: <https://archive.org/details/usesofenchantment00bett/page/n7/mode/2up>
2. Blidchenko-Najko, V. V. (2018). Universalni komponenty symbolichnoi obraznosti kazkovoho naratyvu (na materialy ukrains'kykh i anhlijs'kykh charivnykh kazok). [Universal Components of Symbolic Imagery in Fairy-Tale Narratives (Based on Ukrainian and English Fairy Tales)]. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho lnhvystychnoho universytetu. Seria Filolohiia [Messenger of Kyiv National Linguistic University. Philology Series]*, 21(2), 9–17 [in Ukrainian].
3. Davydenko, H. V. (2009). Nimets'ka narodna pobutova kazka: tematychni, strukturno-kompozysijni ta lnhvokul'turni kharakterystyky): avtoref. dys.... kand. filol. nauk [German folk tales of everyday life: thematic, structural-compositional and linguocultural characteristics: abstract of a PhD thesis in Philology]: 10.02.04. Kyiv, 2009. 20 p. [in Ukrainian].
4. Davydenko, H. V. (2013). Interpretatsiia kontseptu TOD u tekstakh nimets'kykh narodnykh kazok. [Interpretation of the TOD concept in German folk tales]. *Studia Linguistica. [Studia Linguistica]*, 7, 242–248 [in Ukrainian].

5. Karpenko, S. (2024). *Ukrains'ke kazkoznavstvo: metodolohiia doslidzhen' ta edytsijna praktyka*: monohrafiia. [Ukrainian Folklore Studies: Research Methodology and Editorial Practice: Monograph]. Dnipro : Seredniak T.K., 439 p. [in Ukrainian].
6. Kucherenko, I. V. (2018). Poetychnyj onomastykon nimets'kykh narodnykh ta literaturnykh kazok. [Poetic Onomasticon of German Folk and Literary Tales]. *Vcheni zapysky Tavrijs'koho natsional'noho universytetu imeni V. I. Vernads'koho. Serii: Filolohiia. Sotsial'ni komunikatsii* [Scientific Notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Series: Philology. Social Communications], 29(68) 4, 46–51 [in Ukrainian].
7. Kyryliuk, O. S. (2005). *Universalii kul'tury i semiotyka dyskursu: kazka ta obriad*: monohrafiia. [Cultural Universals and Discourse Semiotics: Fairy Tale and Ritual: monograph]. Odesa : Avtohrاف / TsHO NAN Ukrainy, 455 p. [in Ukrainian].
8. Kyryliuk, S. (2024). Movni zasoby realizatsii semantyky zaperechennia v tekstakh nimets'kykh narodnykh kazok. [Linguistic means of realising the semantics of negation in German folk tales]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats' Drohobys't'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Serii "Filolohiia"* [Problems of the Humanities: Collection of Scientific Papers of the Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych. Series Philology], 58, 33–38. DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.58.4> [in Ukrainian].
9. Kyryliuk, S. V. (2016). Linhvokohnityvni kharakterystyky kontseptu WEG / DOROHA v nimets'kij narodnij kaztsi: avtoref. dys. ... kand. filol.nauk [Linguistic-cognitive characteristics of the concept of WEG / THE ROAD in German folk tales: abstract of a PhD thesis in Philology]: 10.02.04. Zaporizhzhia, 2016. 23 p. [in Ukrainian].
10. Lüthi, M. (1990). *Märchen*. Stuttgart : Metzler, 156 p. URL: https://archive.org/details/marchen0000luth_m819/page/n3/mode/2up
11. Reshyt'ko, A. D. (2025). Avtors'ka kazka iak riznovyd dyskursu. [The Author's Fairy Tale as a Type of Discourse]. *Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohiia. [Scientific Messenger of the International Humanitarian University. Series: Philology]*, 72, 93–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2025.72.21> [in Ukrainian].
12. Shabliovskij, V. Ye. (2009). Kazkovyj dyskurs iak ob'iekt naukovykh doslidzhen' (na materialii slov'ians'kykh, anhlijs'kykh, nimets'kykh, frantsuz'kykh, ispan's'kykh, novohrets'kykh narodnykh kazok). [Fairy-Tale Discourse as an Object of Scientific Research (Based on Slavic, English, German, French, Spanish, and Modern Greek Folk Tales)]. *Slov'ians'kij svit: schorichnyk* [The Slavic World: Yearbook], 7, 81–108. URL: <https://nasplib.isofo.kiev.ua/handle/123456789/18007> [in Ukrainian].
13. Shramko, D. O. (2015). Kompozysijni osoblyvosti nimets'kykh kazok pro tvaryn. [Compositional Features of German Animal Tales]. *Naukovy zapysky Natsional'noho universytetu "Ostroz'ka akademiia": serii "Filolohichna"* [Scientific Notes of the National University "Ostrog Academy": "Philological" Series], 55, 289–291 [in Ukrainian].
14. Shvets', T. A. (2019). Kolirna palitra movnoi kartyny svitu nimets'koi narodnoi kazky. [The Color Palette of the Linguistic Worldview in German Folk Tales]. *Naukovyj visnyk Drohobys't'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Serii: Filolohichni nauky. Movoznavstvo* [Scientific Messenger of the Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych. Series: Philological Sciences. Linguistics], 11, 160–166 [in Ukrainian].
15. Smerechanskij, R. (1989). Dovidnyk z hramatyky nimets'koi movy. [Reference Guide to German Grammar]. Kyiv: Radianska shkola, 304 p. [in Ukrainian].
16. Sotnykova, S. I. (2010). Zasoby komizmu v onomastykoni nimets'kykh narodnykh kazok. Linhvostylystyka i leksykolohiia. [Comic Devices in the Onomasticon of German Folk Tales. Linguistic Stylistics and Lexicology]. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V. N. Karazina. Serii Filolohiia. [Messenger of V. N. Karazin Kharkiv National University. Philology Series]*, 930, 131–135. URL: <https://ekhnur.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/5ea39aa4-ec8c-4e82-a8c0-79a2cc7bdf58/content> [in Ukrainian].
17. Sowinski, B. (1999). *Stiltheorien und Stilanalysen*. Stuttgart : Metzler, 280 p.
18. Stepanenko, K. V. (2018). Semiotychna pryroda tekstu i typy znakov u charivnykh kazkakh. [The Semiotic Nature of Text and Types of Signs in Fairy Tales]. *Derzhava ta rehiony. Serii: Humanitarni nauky* [State and Regions. Series: Humanities], 4 (55), 101–106 [in Ukrainian].
19. Tykhov's'ka, O. (2023). *Ukrains'ka narodna charivna kazka: psykhoanalitichnyj aspekt*: monohrafiia. [Ukrainian Folk Enchanted Tales: A Psychoanalytic Perspective: Monograph]. Kyiv : Vydavnytstvo Rostyslava Burlaky, 416 p. [in Ukrainian].
20. Yatchenko, V. (2002). Metafizychni vymiry protsesu perekhodu vid mifu do kazky. [Metaphysical Dimensions of the Transition from Myth to Fairy Tale]. *Ukrains'ke relihiieznavstvo* [Ukrainian Religious Studies], 22, 23–30 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrr_2002_22_5 [in Ukrainian].
21. Yatchenko, V. (2003). Pro totemichni uivlennia v davnoukrains'kij mifolohii. [On Totemic Concepts in Ancient Ukrainian Mythology]. *Ukrains'ke relihiieznavstvo* [Ukrainian Religious Studies], 27–28, 59–66 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrr_2003_27-28_9 [in Ukrainian].
22. Yesypovych, K. P. (2006). Obraz «Charivnoho» u frantsuz'kij narodnij kaztsi (linhvokohnityvnyj aspekt): avtoref. dys.... kand. filol. nauk. [The Image of the "Magical" in French Folk Tales (Linguistic-Cognitive Aspect)": Abstract of a PhD thesis in Philology]: 10.02.05. Kyiv, 20 s. [in Ukrainian].

Dzherela ilyustratyvnoho materialu:

23. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. *Frau Holle*. Berlin, 1812. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1812/?hl=Frau&p=140
24. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. *Frau Holle*. Berlin, 1819. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1819/?p=193&hl=Frau
25. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. *Frau Holle*. Berlin, 1837. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1837/?hl=Frau&p=185
26. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. *Frau Holle*. Berlin, 1840. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1840/?hl=Frau&p=203
27. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. *Frau Holle*. Berlin, 1843. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1843/?hl=Frau&p=193
28. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. *Frau Holle*. Berlin, 1850. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1850/?hl=Frau&p=235
29. Grimm J., Grimm W. Kinder- und Hausmärchen. Bd. I. *Frau Holle*. Berlin, 1857. https://www.deutschestextarchiv.de/book/view/grimm_maerchen01_1857/?p=166&hl=Frau